

Vračanje v čas socializma

Petra Janša, foto: iStockphoto, Gregor Pohleven, Matic Štojs, Andreja Velušček

Vlada je v začetku svojega mandata napovedala nov medijski zakon. Ministrstvo za kulturo ga je (z veliko zamudo) kot osnutek poslalo v javno obravnavo sredi počitnic, kar »vladi nikakor ne more biti v čast«.

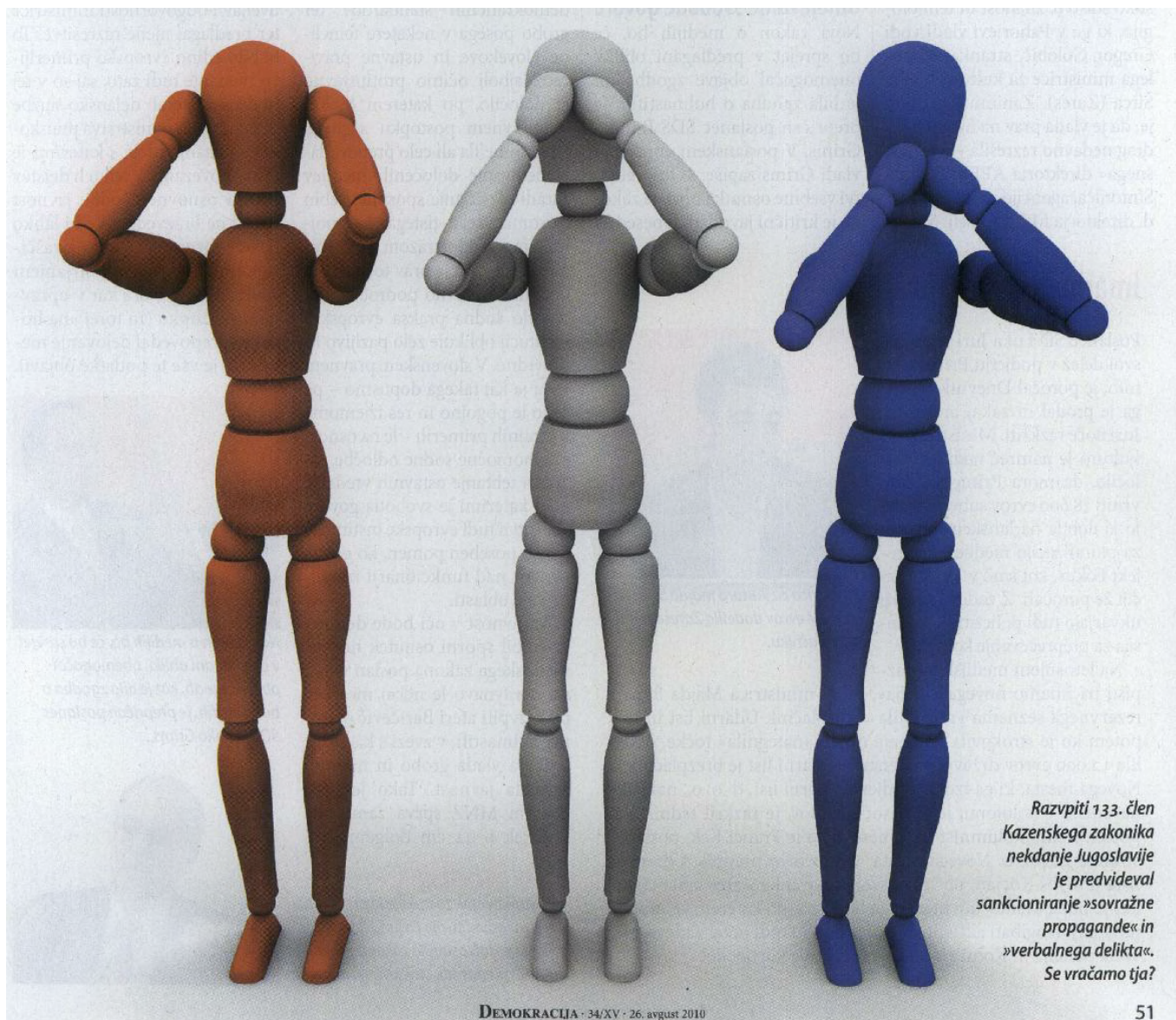
Že decembra lani smo lahko v medijih prebirali, da se novi zakon ne bo več imenoval zakon o medijih, temveč zakon o medijskih storitvah, kar je skladno ne samo z določbami evropske direktive, ampak tudi z dejanskim stanjem na medijskem področju. Prav zato bo »definicija medijske sto-

ritve verjetno povzročila največji preskok v novem zakonu,« je takrat širokopotezno razlagal pisec sprememb zakona Jurij Žurej, direktor Urada za intelektualno lastnino, ki so ga bralci Demokracije spoznali ob predstavitvi spornega zakona o RTV Slovenija. Po njegovem mnenju namreč klasično razlikovanje med tiska-

nimi, televizijskimi, radijskimi in pogojno še spletnimi mediji, kot ga vsebuje še veljavni zakon, izvzema kopico mejnih medijskih oblik (denimo Twitter kot skrajno obliko novega medija), ki se po Žurejevem mnenju »množijo hitreje kot zajci«. Več kot pol leta pozneje je predlog zakona o medijih tudi uradno zagledal luč

sveta, a še vedno se imenuje zakon o medijih.

Medijski pooblaščenec Predlog novega zakona o medijih med drugim uvaja »novosti«, saj se, kot piše v osnutku, svet za radiodifuzijo kot tak odpravi, pristojnosti v upravnih postopkih pa se v celoti prenesenejo na Agencijo za pošto ▶

Razvpiti 133. člen Kazenskega zakonika nekdanje Jugoslavije je predvideval sankcioniranje »sovražne propagande« in »verbalnega delikta«. Se vračamo tja?

Stran / Page: 51

Doseg / Reach: 15000

Država / Country: SLOVENIA

Površina prispevka / Size: 1121 cm²

2 / 3

► in elektronske komunikacije (APEK). Novost bo gotovo tudi poseben organ, ki bo nadziral izvajanje zakona o medijih, imenoval pa se bo Svet za medije. Ta naj bi bil neodvisno strokovno telo na področju medijev. Slovenija bo tako z njim dobila nekakšnega medijskega pooblaščenca, piscem zakona pa se je najbližje novemu organu zdela APEK, ki ji novi zakon ne nalaga samo upravnega in inšpekcijskega nadzora, ampak tudi prekrškovne pristojnosti, torej tudi sankcije za medije, ki bi kršili prepoved sovražnega govora. Zakon gre celo tako daleč, da lahko v primeru kršitev načela o prepovedi sovražnega govora (oz. nestrpnosti) inšpektor prepove delovanje medija. Mimogrede, APEK sodi pod ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo, ki ga v Pahorjevi vladi vodi Gregor Golobič, strankarski kolega ministrice za kulturo Majde Širca (Zares). Zanimivo pri tem je, da je vlada prav na njegov predlog nedavno razrešila »neposlušnega« direktorja APEK Tomaža Simoniča, agencijo pa zdaj vodi v. d. direktorja Miha Krišelj. Mnogi

se tako upravičeno sprašujejo, kaj sploh je sovražni govor in kako lahko državni organ prepove delovanje zasebnega podjetja.

Omejevanje svobode govora

Novi zakon o medijih bo, če bo sprejet v predlagani obliki, onemogočal objave zgodb, kot je bila zgodba o bulmastifih, je prepričan poslanec SDS Branko Grims. V poslanskem vprašanju vladi Grims zapiše: »Ob preučitvi vsebine osnutka novega zakona je kritični javnosti dobesedno

vzelo sapo, saj osnutek zakona pomeni dejansko ideološko oživiljanje socializma na medijskem področju in na mnogih mestih pomeni zniževanje že doseženih demokratičnih standardov ter grobo posega v nekatere temeljne človekove in ustavne pravice. Najbolj očitno protiustavno je določilo, po katerem bi kar v upravnem postopku agencija lahko omejila ali celo prepovedala delovanje določenih medijev zaradi razširjanja spornih vsebin oziroma vsega tistega, kar pojmuje pod izrazom sovražni govor. Ob tem je prav to izjemno občutljivo pravno področje, kjer se celo sodna praksa evropskih institucij oblikuje zelo pazljivo in previdno. V slovenskem pravnem redu je kaj takega dopustno – pa še to le pogojno in res izjemoma v skrajnih primerih – le na osnovi pravnomočne sodne odločbe, saj gre za tehtanje ustavnih vrednot, med katerimi je svoboda govora tista, ki ji tudi evropske institucije dajejo poseben pomen, ko gre za nadzor nad funkcionalni izvršilne veje oblasti.

Naravnost v oči bode dejstvo, da je bil sporni osnutek novega medijskega zakona poslan v javno obravnavo le nekaj mesecev po razpiti aferi Baričević oziroma bulmastifi, v zvezi s katero je sedanja vlada grobo in načrtno zavajala javnost. Tako je med drugim MNZ sprva zamolčala podatek o 42 cm dolgem in 8

MK je Žurejevemu Inštitutu za gospodarsko svetovanje ICDR, d. o. o., za pravno svetovanje in pripravo predlogov zakonov izplačalo 22.740 evrov za zakon o RTVS in 16.800 evrov za zakon o medijih.

cm debelem »artefaktu« na kraju tragedije ter izrecno trdila, da so bili z izjemo enega »psi uspavani s strani veterinarja« in da »ni mogoče potrditi« morebitne spolne zlorabe psov, kasneje pa je bilo iz obdukcijskega poročila, ki ga je objavil eden od spletnih portalov, kristalno jasno, da so bili vsi psi postreljeni, nekateri od zgoraj, sledi dolgotrajnih spolnih zlorab pa so bile več kot očitne. Ob tem bode v oči tudi, da za vse to zavajanje predsednik vlade ni uveljavil odgovornosti ministrice ter predlagal njene razrešitve. To bi bilo edino evropsko primerljivo ravnanje tudi zato, saj so v tej in drugih aferah dejansko službe prav njenega ministrstva preiskovalne ravnanje oseb, s katerimi je tesno povezana. Vseh teh dejstev in niti osnovne zgodbe javnost nikoli ne bi izvedela, če bi lahko nekdo z izgovarjanjem na zaščito otrok ali pred razširjanjem sovražnega govora kar v upravnem postopku (in torej »na hruku«) prepovedal delovanje medija, ki je vse te podatke objavil.

Novi zakon o medijih bo, če bo sprejet v predlagani obliki, onemogočal objave zgodb, kot je bila zgodba o bulmastifih, je prepričan poslanec SDS Branko Grims.

Strokovnjak za medije in predsednik sveta za radiodifuzijo Dejan Jelovac opozarja, da je duh osnutka zakona o medijih duh prepovedi, omejevanja in kazni.

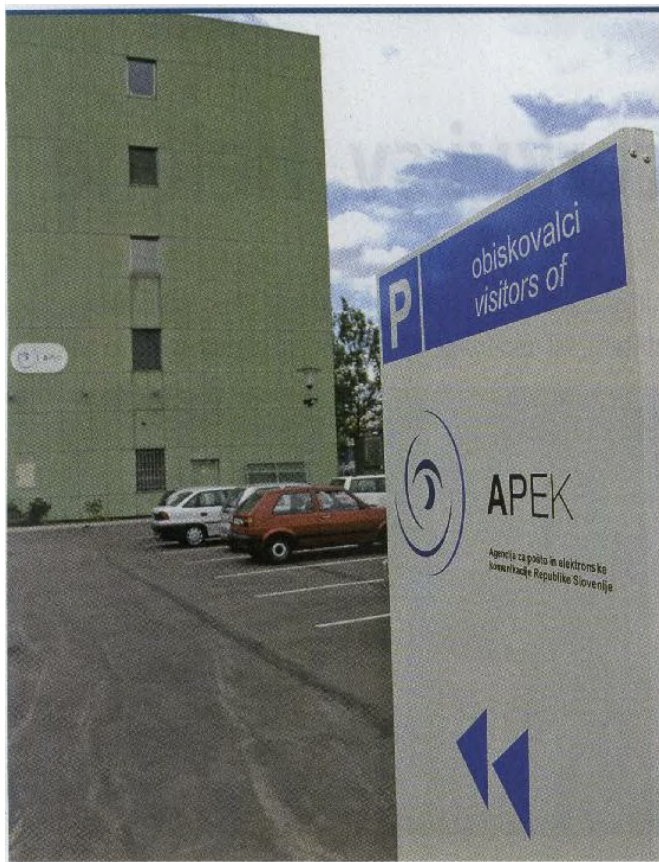
Imamo novega »Jurija«

Poslanec SD Luka Juri je prodal svoj delež v podjetju Primorska.info, je poročal Dnevnik. Komu ga je prodal in zakaj prav zdaj, Juri noče razkriti. Ministrstvo za kulturo je namreč nedavno odločilo, da mora Primorska.info vrniti 18.600 evrov subvencije, ki jo je dobila na lanskem razpisu za pluralizacijo medijev za projekt Fokus, kot smo v Demokraciji že poročali. Z zadevo se zdaj ukvarjajo tudi policisti in Komisija za preprečevanje korupcije.

Na letošnjem medijskem razpisu pa imamo novega »Jurija«, saj je ministrica Majda Širca z rezervnega seznama »potegnila« brezplačnik Udarni list in mu, potem ko je strokovna komisija malce »nategnila« točke, dodelila 12.000 evrov državnega denarja. Udarni list je brezplačnik iz Novega mesta, ki ga izdaja podjetje Udarni list, d. o. o., naklada, navedena v kolofonu, je 20 tisoč izvodov, je razkril tednik Reporter. Redni kolumnist tega mesečnika je Franci Kek, poslanec stranke Zares, iz Novega mesta. Odgovorni urednik Udarnega lista je Uroš Kocjan, občinski svetnik stranke Zares v Škocjanu, kar je huda kršitev novinarskega kodeksa, po katerem se morajo novinarji izogibati aktivnosti v politiki. Bo tudi tukaj zadevo prevzela policija in Komisija za preprečevanje korupcije?

Ministrica za kulturo Majda Širca je 12 tisoč evrov dodelila Zaresovemu brezplačniku.

APEK sodi pod ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo, ki ga vodi Gregor Golobič (Zares). Naključje?

nekdanje Jugoslavije za zaščito 'lika in dela' vladajočih?»

Duh prepovedi in omejevanja

Strokovnjak za medije in predsednik sveta za radiodifuzijo dr. Dejan Jelovac je ob komentarju predloga novega zakona o medijih za tednik Reporter nedavno dejal, da dobiva minister, pristo-

znikov ali določenih (političnih, kapitalističnih) skupin predstaviti kot splošni interes. O koncentraciji bo sicer odločal urad za varstvo konkurence, vendar bo zanj zavezujoče mnenje ministrstva, pristojnega za medije, ki bo podal mnenje o tem, ali koncentracija ne ogroža javnega interesa. Kar štiri od petih članov komisije, ki bo določala javni interes, bo imenoval minister, torej bo šlo za povsem politično odločitev, s katero bodo posegali v ekonomsko svobodo. Tudi člen, po katerem bi imeli novinarji predkupno pravico ob prodaji lastniškega deleža v kapitalu ali premoženju izdajatelja medija, Jelovac označuje kot deklarativno ideološko-politični. Je v nasprotju z zakonom o gospodarskih družbah in z zakonom o delovnih razmerjih, zato se sprašuje, zakaj zakoni tudi zaposlenim v drugih gospodarskih družbah ne omogočajo takega notranjega odkupa. Dodatno opozarja, da bi s tako ureditvijo široko odprli vrata novinarjem, ki bodo kot

Objava vseh teh podatkov pa je bila brez dvoma v javnem interesu, saj so vezi vpletenih očitno segale v samo vlado, razkrila pa se je tudi vrsta nepravilnosti v delovanju različnih vladnih služb in načrtno zavajanje javnosti s strani vladajočih.

Zato je očitno, da je poskus oživiljanja zloglasnega 133. člena KZ nekdanje Jugoslavije odraz dejanske politike vlade in vladajoče koalicije, ki je tudi v praksi že večkrat javno povedala, da hoče zaščititi 'lik in delo' določenih vladnih funkcionarjev oziroma funkcionarja in nas torej tudi na pojmovnem področju vrača v čas socializma, ki ga je ves demokratični svet ne le zavrgel, ampak je globoko protidemokratsko vrednotno jedro in metode socializma tudi obsodil z resolucijami evropskega parlamenta in Sveta Evrope. Tudi makijavelistična vladna politika, po kateri cilj posvečuje sredstva in je v prikrivanju sramotnih (na primer garažnih ...) dejanj pripadnikov tranzicijske levice dopustno kar v upravnem postopku grobo omejevati in celo prepovedovati delovanje nekaterih medijev, očitno sodi v ta okvir zavrženega, zato

Matevž Tomšič: »Takšna rešitev bolj kot na prakso razvitih demokracij spominja na manire avtorskih režimov, kakršni so v Belorusiji.«

je sedaj jasno vsaj to, zakaj se je vladajoča koalicija tako krčevito uprla, da bi Resolucijo evropskega parlamenta o obsodbi vseh totalitarizmov in evropski zavesti s sklepom podprl tudi Državni zbor Republike Slovenije,« sklene svojo obrazložitev poslanec SDS in vladi postavlja naslednji poslanski vprašanja:

»Ali vlada Republike Slovenije res ocenjuje, da nihče ne bo opazil, da bi očitno protiustavni poskus omejevanja svobode govora z novim medijskim zakonom, ki ga je MK poslalo v javno obravnavo, v primeru njegove uveljavitve v bodoče preprečeval objavo zgodbe o bulmastifih, ki je razgalila sramoto velikega dela vladajoče elite tranzicijske levice,« ter »ali vlada Republike Slovenije ravna na osnovi ocene, da prikrivanje povezav ljudi iz vlade z osebami, vpletenimi v sramotno dogajanje v 'garaži slavnih', opravičuje ponovno oživiljanje 133. člena KZ

jen za medije (ta čas je to minister za kulturo), pretirane pristojnosti, kar se vidi na ključnih mestih, po drugi strani pa dobiva velika pooblastila tudi APEK, kar je v nasprotju s smislom evropske direktive o avdiovizualnih medijih, ki naj bi bila povod za novi zakon. Jelovac poudarja, da je duh osnutka zakona o medijih duh prepovedi, omejevanja in kazni.

V zakonu je velikokrat poudarjen tudi »javni interes«, v imenu katerega bi odločali o medijih, na primer pri dovoljenju za lastniške koncentracije, vendar je javni interes ideološka kategorija, s katero skušajo interes posame-

slamnati lastniki sodelovali v novem procesu tajkunizacije v medijih. Določba, po kateri bi lahko novinarji preprečili spremembo vsebinske zasnove medija, če bi jih spremembi na glasovanju nasprotovale vsaj 75 ali 65 odstotkov, se Jelovcu zdi kot praksa samoupravljanja, s katero želijo preprečiti, da bi lastniki medijev postali ali ostali »normalni«. Nobena »normalna«, torej tržno usmerjena domača ali tuja medijska družba ne bo kupila medija, kjer bodo novinarji uveljavljali samoupravljanje, to bo storil kvečjemu politično motivirani lastnik, je še prepričan Jelovac. ■